

UTILIZAREA SERVICIILOR ELECTRONICE OFERITE ÎN BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ USARB: STUDIU DE CAZ

USE OF ELECTRONIC SERVICES OFFERED IN THE USARB SCIENTIFIC LIBRARY:
CASE STUDY

Angela HABAȘESCU

Abstract: *The article presents the results of the research on the efficiency of ensuring access to information by the USARB Scientific Library for its users during the COVID-19 pandemic and identifies the opinion of users regarding access to information in the USARB BS during a pandemic crisis. There are also analyzed the students' answers to the questions from the online opinion poll "Access to information of BS USARB users during the pandemic crisis".*

Keywords: *access to information, online information resources, poll, communication technologies*

În societatea contemporană la baza tuturor acțiunilor stă informația. Jesus Lau oferă următoarea definiție: „Informația este o resursă care are diferite definiții în dependență de formatul și mediul, utilizați pentru proiectarea și transmiterea ei, precum și, de asemenea, în dependență de domeniul cunoașterii, în cadrul căruia este definită” [2, p. 9]. Rolul informației devine pe zi ce trece tot mai important. Informația este elementul vital pentru creativitate și inovare, resursa de bază pentru educație și activitate intelectuală, pentru formarea cetățenilor instruiți, resursă importantă în dezvoltarea socio-economică națională și un factor ce permite cetățenilor să dobândească rezultate mai bune în activitatea științifică.

Accesul la informație reprezintă un concept fundamental al unei societăți libere, nelimitate și democratice. El constituie unul dintre cele mai importante drepturi ale cetățeanului. Noțiunea de acces la informație presupune nu doar dreptul de a primi, dar și dreptul de a difuza/răspândi informații. Dreptul de acces la informație este recunoscut în toate actele internaționale de drepturile omului. Principiile sunt stipulate în art. 10 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului. În cadrul statului principiul accesului la informație este bine conceput și utilizat ca un instrument necesar în promovarea transparenței instituțiilor info-documentare. În art. 34 al Constituției Republicii Moldova este menționat: „dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit” [1]. În contextul epocii contemporane abilitățile și modalitățile cele mai eficiente de a fi informat reprezintă un deziderat cu valoare socială prioritară.

Prin serviciile sale Biblioteca contribuie la buna funcționare a societății. Ea asigură accesul la informații, libertatea intelectuală, promovează diversitatea culturală, răspunde la cerințele și necesitățile individuale ale utilizatorilor, constituie un mediu de comunicare și învățare permanentă.

Primăvara anului 2020 a fost marcată de pandemie, care treptat a cuprins toate țările de pe mapamond. „Noi, până acum, am fost feriți de toate acestea, inclusiv de

epidemii. Situația actuală, declanșată de pandemia COVID-19 a schimbat mersul firesc al lucrurilor și bibliotecarii vor trebui să învețe cum să facă față și unor asemenea întâmplări neprevăzute. Lucrurile s-au schimbat și se pare că niciodată nu vor mai fi la fel ca până acum” [3, p. 4].

Izolarea fizică și socială a impulsionat în mare măsură apropierea virtuală și a amplasat lumea într-un spațiu pentru care nimeni nu era pregătit. Este evident că tehnologiile au jucat un rol enorm în depășirea crizei, au permis lumii să rămână conectată. Pentru majoritatea oamenilor Internetul a fost o salvare, unica fereastră deschisă spre lume, unde s-a putut comunica/interacționa, partaja informații, fiind atât de departe și totodată atât de aproape, doar la distanța unui *click*...

Unul din obiectivele strategice ale bibliotecii universitare este asigurarea procesului educational, cultural și științific prin intermediul serviciilor informaționale și programelor infodocumentare orientate spre valorificarea colecțiilor, noilor tehnologii informaționale. Se vor perfecționa și abilitățile bibliotecarilor capabili să soluționeze diferite probleme complexe în promovarea documentelor electronice, tipărite pentru a atrage utilizatorii la lectură.

„Tehnologiile comunicaționale moderne extind metodele de livrare a informației de la servirea tradițională la accesul la baze de date full-text și livrarea electronică a documentului prin rețeaua locală sau globală. Așa dar, misiunea modernă a bibliotecii universitare prevede trecerea de la împrumutul cărților la organizarea accesului la resursele informaționale necesare proceselor de instruire și cercetare” [6, p. 78].

Multe dintre serviciile prestate de biblioteci, dar și activitățile pe care le organizează acestea, au trecut la formatul online, încercând astfel să mențină relația cu cititorii și chiar să sporească interesul pentru serviciile oferite de instituție.

„Bibliotecile din diverse arii geografice sunt diferite și au specificul lor pe mai multe dimensiuni. Însă criza provocată de pandemia virusului COVID-19 a pus bibliotecile lumii în aceeași situație. Cu lacătul la ușă orice bibliotecă, indiferent de mărime, dotare, potențial a nimerit în mreaja acelorași restricții și s-a confruntat cu aceleași probleme” [4].

Începând cu a doua jumătate a lunii martie a anului 2020, BȘ USARB s-a conforma tuturor restricțiilor impuse de pandemie. Chiar dacă situația actuală nu a permis realizarea unor întâlniri față în față cu utilizatorul, cele virtuale, prin intermediul diverselor platforme educaționale digitalizate, au permis activitatea cu studenții, masterizii și cadrele didactice la distanță. Încă de la începutul stării de urgență, Biblioteca Științifică USARB a știut să fie aproape de utilizatorii săi oferind diverse resurse informaționale în perioada de criză.

Odată cu trecerea la învățământul la distanță, bibliotecarii universitari au trebuit să păstreze atât calitatea și caracterul complet al funcțiilor și activităților tradiționale, cât și să ofere studenților și profesorilor un set de noi servicii pentru sprijinul informațional de înaltă calitate.

Acoperirea necesităților informaționale a comunității universitare a fost direcționată spre creșterea calității și eficienței, diversificarea serviciilor, utilizarea resurselor eterogene de informație, integrarea Bibliotecii în circuitul mondial al informației. Asistența informațională a fost realizată în parteneriat și colaborare eficientă dintre Bibliotecă și cadrele didactice USARB. Accesul la informație rămâne scopul de bază al bibliotecilor moderne și acesta va rămâne fundamentat în strategiile lor de dezvoltare.

Creșterea surselor digitale și dezvoltarea tehnologiei informaționale permite ca bibliotecă să devină segmentul cel mai important în sistemul de informare universitară cu impact asupra calității procesului de instruire, mai ales, în perioada de învățare la distanță.

Pentru evaluarea impactului serviciilor oferite de bibliotecă în perioada de criză pandemică și colectarea sugestiilor de diversificare/extindere a acestora, am realizat un sondaj de opinie online plasat pe pagina web a Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScPG-J1ikmU-mHCGVQYjfAEvH61_vfGogxuh5H4O_QyWMO_WAA/viewform. A fost evaluat rolul Bibliotecii Științifice USARB în susținerea procesului de instruire și cercetare la distanță a utilizatorilor în perioada de COVID-19.

Scopul cercetării îl constituie cercetarea eficienței asigurării accesului la informație de către Biblioteca Științifică USARB pentru utilizatorii săi în timpul pandemiei COVID-19 și identificarea opiniilor utilizatorilor vizavi de asigurarea accesului la informație în perioadă de criză pandemică. Răspunsurile celor chestionați ne-au permis să evaluăm în ce măsură am reușit să facem față provocărilor.

Pentru realizarea scopului ne-am propus următoarele **obiective**:

- ✓ cercetarea și analiza opiniilor respondenților referitor la activitățile și serviciile pentru comunitatea universitară în perioadă de criză pandemică;
- ✓ determinarea corelației dintre servicii și produsele prestate de bibliotecă vizavi de necesitățile informaționale ale utilizatorilor în perioada actuală.

Generalizarea datelor obținute a făcut posibilă trasarea unor concluzii, care sunt descrise mai jos, cu diferite grade de detaliere. Sondajul a fost realizat cu participarea a 110 de respondenți, cuprinzând mai multe categorii de utilizatori: cadre didactice – 16 (15%), doctorand – 1 (1%), masteranzi – 24 (22%), studenți – 68 (62%) (Diagrama 1).

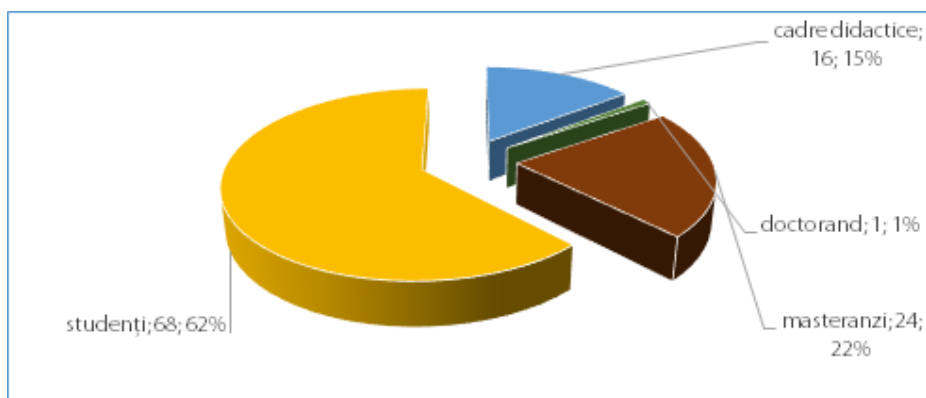

Diagrama 1. Statutul respondentului

Anii de studii: anul I – 33 (35%), anul II – 34 (37%), anul III – 19 (20%), anul IV – 7 (8%) (Diagrama 2).

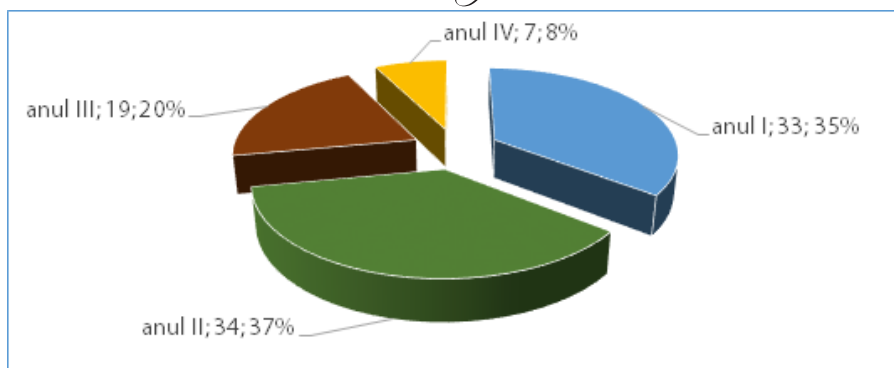

Diagrama 2. Anul de studiu

Cei mai receptivi utilizatori s-au dovedit a fi studenții de la Facultatea Științe ale Educației, Psihologie și Arte (ȘEPA), în număr de 48 de persoane, ce constituie 44% din numărul total de chestionați, ei fiind și cei mai activi utilizatori ai BȘ USARB în anul 2020, Facultatea de Științe Reale, Economice și ale Mediului (ȘREM) – 26 persoane (24%), Facultatea de Litere – 20 (18%), Facultatea Drept și Științe sociale (DȘS) – 15 respondenți (14%) (Diagrama 3).

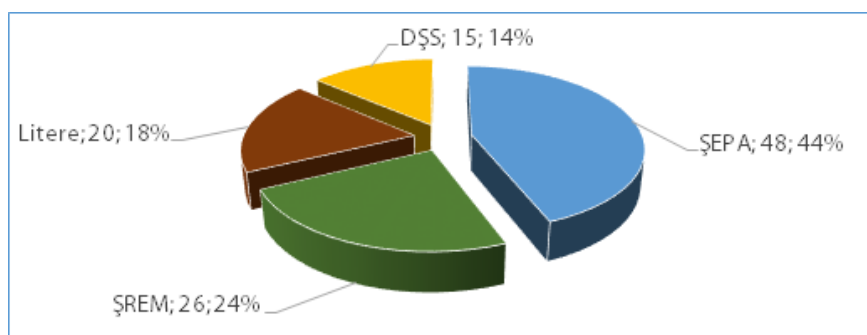

Diagrama 3. Facultățile USARB

Cerințele informaționale ale utilizatorilor diferă în dependență de statut și Facultate, astfel putem spune că am obținut răspunsuri variate, privind suportul informațional pentru predare/învățare și cercetare, oferit la distanță de către Biblioteca Științifică utilizatorilor săi.

Chestionarul a inclus 8 itemi cu diverse forme de întrebări: închise, cu variante de răspuns deja formulate și deschise, fără variante de răspuns, fapt care a asigurat libertatea expresiei pentru fiecare respondent.

Prima întrebare a chestionarului a avut un caracter introductiv și a fost orientată spre identificarea preferințelor în alegerea suporturilor pentru studii și cercetare.

Cea mai mare parte de respondenți – 66 (60%) utilizează toate sursele de informare în procesul de instruire și cercetare, ele având un impact avantajos asupra comunicării științifice. Sursele de informare din internet sunt preferate de 17 utilizatori (15%), 14 respondenți (13%) au dat preferință repozitoriilor instituționale, consultă mai mult documente tipărite – 13 (12%) persoane chestionate (Diagrama 4).

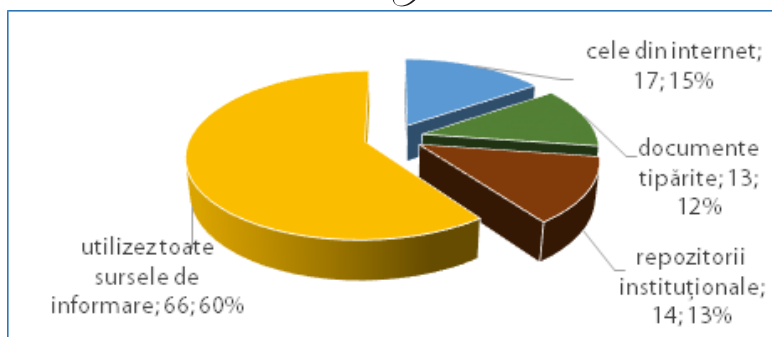

Diagrama 4. Sursele de informare preferate pentru studii și cercetare

Răspunsurile la a doua întrebare, scopul căreia a fost evidențierea produselor și serviciilor informaționale în sistem online, oferite de Biblioteca Științifică, care sunt accesate mai frecvent în perioada de criză pandemică, au permis să constatăm următoarele: cel mai solicitat este *catalogul electronic* – 69 (62,7%), *Repozitoriul Instituțional ORA USARB* – 66 (59,5%) și *Biblioteca digitală* – 59 (53,6%). Urmează *Repozitorii, arhive științifice, biblioteci electronice* – 42 (38,2%), *Bazele date naționale / internaționale* - 41 (37,3%), *Tutoriale video/Spoturi video* – 33 (30%). *Blogurile bibliotecii și Bibliotecarul on-line*, un live chat, creat în anul 2020 pentru o comunicare eficientă și rapidă la distanță cu bibliotecarul, au fost evidențiate de 31 de respondenți (28,2%). Câte 28 (25,5%) de chestionați au menționat serviciul interactiv *Întrebă bibliotecarul și Expozițiile tematice online. Cultura informației. Formarea utilizatorilor* a fost evidențiată de către 20 persoane chestionate (18,2%) și o singură persoană a menționat că nu a accesat nimic în această perioadă (Diagrama 5).

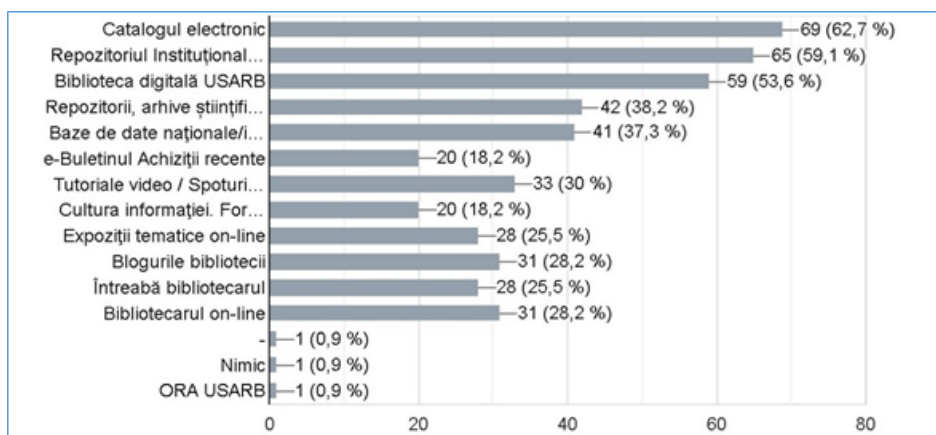

Diagrama 5. Produsele și serviciile informaționale în sistem online, oferite de BȘ USARB, accesate mai frecvent în perioada de pandemie

Activitățile de informare ale utilizatorilor privind resursele informaționale științifice au devenit un proces indispensabil al activității Bibliotecii Științifice USARB.

Întrebați de unde s-au informat despre accesul la serviciile, resursele și platformele informaționale în sistem online, 73 (66,4%) din respondenți au menționat *pagina Web BȘ USARB*. Pe lângă faptul că accesul la toate aceste resurse este oferit prin

intermediul ei, chiar de la începutul pandemiei, în atenția utilizatorilor, pe interfață a fost plasată informația despre accesul la resursele și platformele informaționale online și serviciile informaționale de la distanță, oferite de instituție. Astfel s-a sporit vizibilitatea și s-au evidențiat încă o dată posibilitățile de susținere a comunității universitare în procesul de studii, predare și cercetare la distanță. 59 (53,6%) de respondenți au fost informați despre aceste resurse, platforme și servicii la cursul *Bazele culturii informației*. 44 persoane chestionate (40%) au menționat că au fost informați în cadrul *Lunarului studenților de la ciclul I de instruire, masteranzilor și doctoranzilor*, au preluat informația din Facebook – 24 (21,8%) de respondenți, au aflat de la profesor – 23 (20,9%) de chestionați. Cel mai mic număr de respondenți 9 (8,2%) s-au informat despre resursele, platformele și serviciile date de la colegi (Diagrama 6).

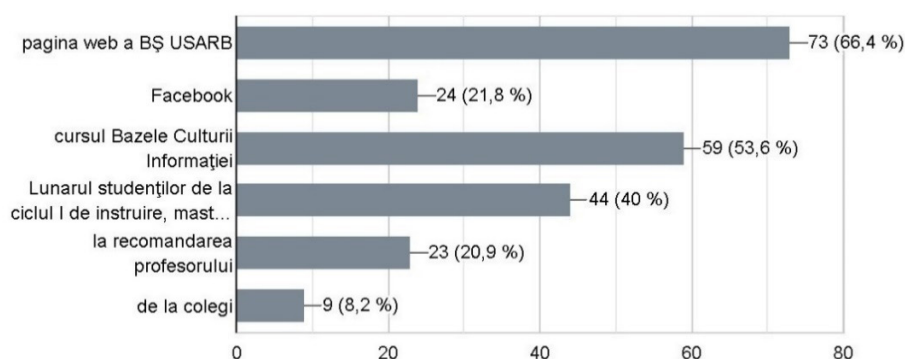

Diagrama 6. Sursa de informare despre accesul la serviciile, resursele și platformele informaționale în sistem online

La întrebarea ce ține de gradul de satisfacție a utilizatorilor de componența și varietatea acestor surse, majoritatea din eșantionul chestionat au rămas satisfăcuți – 60 (54%) și chiar foarte satisfăcuți – 45 (41%). Două persoane (2%) s-au pronunțat indecis și trei respondenți (3%) și-au afirmat nesatisfacția de componența și varietatea serviciilor și produselor informaționale, oferite de BȘ USARB la distanță (Diagrama 7). Cu toate că proporția aprecierilor negative este mică, existența lor ne semnalează că trebuie de folosit tot potențialul posibil pentru a diversifica serviciile și produsele oferite online.

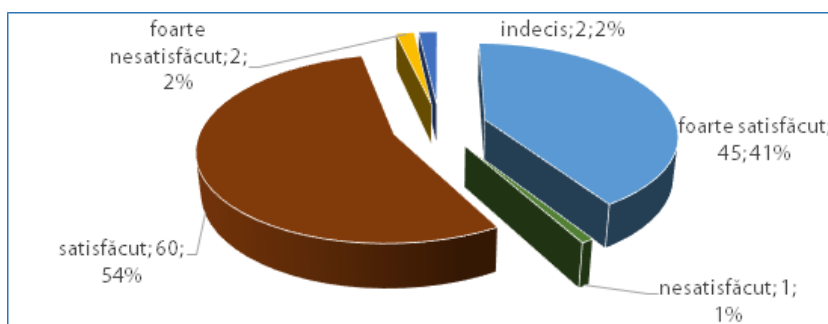

Diagrama 7. Gradul de satisfacție a utilizatorilor BȘ USARB de componența și varietatea serviciilor, resurselor și platformelor, oferite de instituție

Analizând răspunsurile la itemul nr. 5 privind comoditatea comunicării cu bibliotecarul în scopul satisfacerii cerințelor de informare de la distanță a utilizatorilor BȘ USARB, putem constata următoarele: cel mai mare procent de respondenți au evidențiat *poșta electronică* – 50 (45%), care este urmată de serviciul *Întrebă bibliotecarul* – 26 (24%) și chatul *Bibliotecarul online* – 19 (17%). Au evidențiat *Messenger-ul* – 12 respondenți (11%). Prioritate telefonului în comunicarea online cu bibliotecarul pentru studii și cercetare a fost acordată de către 2 chestionați (2%). Și o singură persoană din eșantionul chestionat nu comunică online cu bibliotecarul, motivând că se orientează desinestătător (Diagrama 8).

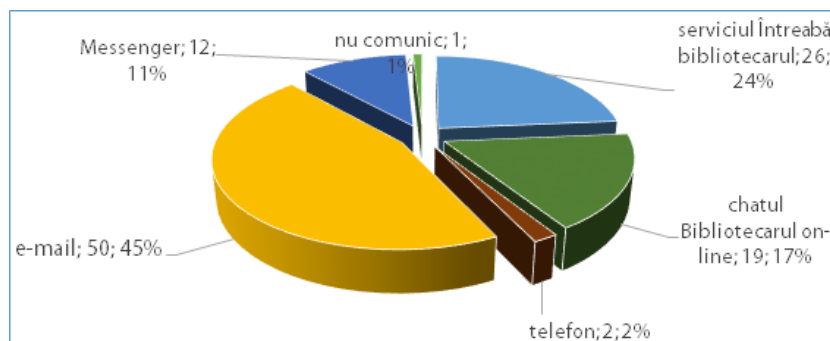

Diagrama 8. Serviciile online prin intermediul cărora comunicarea utilizatorilor cu bibliotecarul este mai convenabilă în scopul satisfacerii cerințelor de informare

Printre aspectele dificile pentru utilizatori în procesul de căutarea a informațiilor, în accesarea serviciilor, resurselor și platformelor informaționale în sistem online, oferite de BȘ USARB, a fost menționat faptul, că *accesul la bazele de date de pe site-ul BȘ USARB este disponibil doar din campusul universitar*. Într-adevăr, bibliotecarii pot oferi parola utilizatorilor pentru acces de la distanță doar la unele baze de date internaționale pentru care este permis accesul de către producător: EBSCO, SAGE, e-Library și Research4Life. Ar fi de dorit ca această listă să fie extinsă. O parte din respondenți au evidențiat *catalogul electronic*, afirmând că *nu totdeauna se orientează bine în el, acesta lasă de dorit*. Au apărut unele probleme în accesarea Bibliotecii digitale USARB, dar apoi *totul s-a rezolvat*. Unele dificultăți au fost înlăturate *grație tutorialelor de pe pagina bibliotecii*. S-a menționat și preferința de a lucra în bibliotecă, dar din cauza predării/învățării la distanță, nu totdeauna este posibilitate de a veni în instituție (instruirea online). Unele persoane chestionate au întâmpinat dificultăți în regăsirea informațiilor pentru studii și cercetare la distanță, deoarece: *unele surse tipărite nu sunt în format electronic, dar ar fi foarte bine; nu întotdeauna informația căutată o poți găsi în format electronic*. Totuși, majoritatea respondenților nu au întâmpinat probleme în accesarea serviciilor, resurselor și platformelor informaționale la distanță: *nu au fost; totul este bine; totul mă aranjează totul a fost clar; nimic nu a fost dificil, dar dacă am avut o neclaritate, utilizam serviciul online „Messenger”; nu am identificat aspecte dificile; nu au fost dificultăți; totul este clar și ușor de accesat*. Este îmbucurătoare aprecierea pozitivă a lucrului bibliotecarilor de către unii utilizatori în răspunsurile lor: *bibliotecarele sunt foarte receptive, nu am dificultăți în privința accesării surselor/serviciilor oferite de Bibliotecă; nu întâmpin probleme: personalul bibliotecii este foarte amabil și oferă servicii de sprijin în căutarea informației; dificil a fost, că din cauza pandemiei tot s-a închis și nu*

știam cei de făcut; datorită bibliotecarilor am aflat despre toate serviciile online oferite de bibliotecă.

Următoarea întrebare a vizat spațiul cel mai confortabil pentru utilizator în scopul cercetării și instruirii. Procentul subiecților care declară că mai bine învață și cercetează *în bibliotecă* este cel mai mare – 52 (47%), aici având posibilitatea de a accesa diferite surse de informare. *La domiciliu* preferă să lucreze la fel un număr mare de respondenți – 35 (32%). Acest fapt este influențat de realitățile de astăzi: studiile sunt promovate online, este stabilit un nou comportament social în acord cu drepturile individuale ale fiecăruia și noi reguli de distanțiere fizică. În așa condiții, anume la domiciliu, utilizatorul este în cea mai mare siguranță de a fi protejat de COVID. 23 (21%) au menționat că ar dori să se întoarcă *în aulele USARB*, simțindu-se mai confortabil la Universitate, deoarece au obosit deja de studiile la distanță (Diagrama 9).

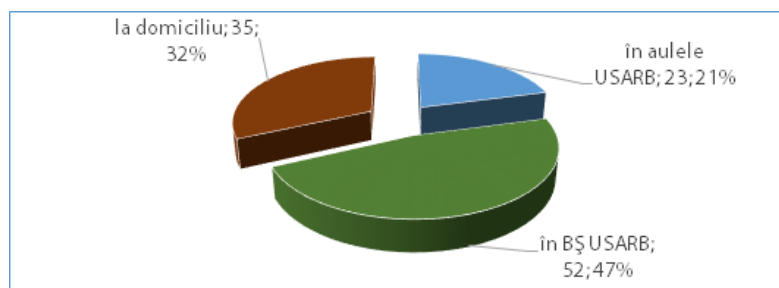

Diagrama 9. Spațiul confortabil în scopul cercetării și instruirii

Chestionarul a finalizat cu întrebarea privind sugestiile și propunerile respondenților ce țin de îmbunătățirea calității serviciilor informaționale în sistem online ale Bibliotecii. Printre propuneri putem menționa: *ar fi foarte bine de digitizat fondurile; mai mult material posibil de consultat online; acces la mai multe cărți, articole, reviste online; de extins Repozitoriul Instituțional ORA USARB în care poți găsi informații, care nu sunt în Internet; să fie acces la mai multe instrumente scientometrice pentru evaluarea impactului publicațiilor științifice, a cercetătorilor în circuitul științific mondial; abonarea la mai multe baze de date, acces la mai multe repozitorii; diversificarea serviciilor și produselor online; modernizarea bibliotecii, echipament mai nou; biblioteca să fie dotată cu echipament performant; să fie scanere în fiecare sala de lectură.*

Digitizarea documentelor tradiționale în scopul conservării, preservării și al accesului rapid la informații reprezintă o prioritate a societății informaționale, însă acest proces necesită „o guvernare a bibliotecilor mai centralizată în ceea ce privește autorizarea drepturilor de autor, standardizarea cerințelor tehnice și coordonarea sarcinilor de gestionare, inclusiv în domeniul statisticilor” [5].

Repozitoriul ORA USARB se extinde pe măsura oferirii materialelor științifice de către cadrele didactice ale Universității. Indicii statistici de indexare a documentelor sunt în creștere din an în an, fapt ce ne demonstrează conștientizarea de către cercetătorii USARB pentru a-și expune lucrărilor în Acces Deschis, sporind vizibilitatea produsului științific în circuitul științific mondial.

Oferirea accesului la mai multe baze de date de prestigiu cu conținuturi full-text depinde nu numai de administrația Bibliotecii Științifice, dar și de fondator, care alocă surse financiare pentru abonare. Republica Moldova, fiind o țară cu instituții de

învățământ cu bugete reduse, ar putea intra în posesia unor conținuturi științifice, resurse credibile necesare pentru studii și cercetare gratis sau la un preț redus. Biblioteca Științifică USARB, ca membru al consorțiului REM și participantă în Programele Internaționale TEMPUS, ERASMUS+, Parteneriatul Moldovei cu Norvegia și România, ar putea beneficia de acces la mai multe resurse electronice.

Sugestiile sunt în cea mai mare parte pozitive: *sunt foarte satisfăcută de Serviciile informaționale ale BȘ USARB; să funcționeze totul așa și mai înainte; mulțumiri bibliotecarilor care au elaborat tutoriale de lucru cu resursele electronice; biblioteca este în pas cu timpul; calitatea serviciilor este destul de înaltă; bibliotecarii sunt foarte amabili. Mulțumim.*

Generalizând rezultatele obținute în urma investigației „Accesul la informare a utilizatorilor BȘ USARB în perioada de criză pandemică”, putem concluziona:

- Majoritatea respondenților utilizează, în aceeași măsură, toate sursele de informare în procesul de studii și cercetare, lucru ce devine și mai actual în perioada de astăzi. Putem spune cu precizie, că biblioteca este una mixtă, îmbinând sursele tradiționale cu cele online;
- Accesarea produselor și serviciilor la distanță ale Bibliotecii a sporit, cel mai solicitat fiind Catalogul electronic - sistem performant de căutare, regăsire și furnizare operativă de informației, în care pe lângă cataloagele electronice a șapte biblioteci universitare partenere este integrată și baza de date EBSCO, Repozitoriul Instituțional ORA USARB și acces la baze de date free;
- Un rol important în formarea și informarea utilizatorilor are cursul Bazele Culturii Informației, suport teoretic și practic pentru orientare în sistemele informaționale locale, naționale și internaționale, în fluxul produselor de informare moderne;
- În pofida utilizării semnificative a resurselor, platformelor și serviciilor online, oferite de BȘ USARB, un procent foarte mic dintre utilizatorii bibliotecii susțin că rămân nesatisfăcuți, deoarece uneori nu pot găsi ceea ce doresc în bibliotecă;
- Majoritatea din eșantionul chestionat preferă să comunice în scopul satisfacerii cerințelor de informare cu bibliotecarul la distanță prin e-mail, oferindu-i prioritate față de celelalte servicii de comunicare online;
- Un suport eficient în accesarea resurselor și serviciilor Bibliotecii sunt tutorialele. Procesul elaborării lor va continua;
- Diversificarea ofertei informaționale, cunoașterea și satisfacerea nevoilor de informare ale utilizatorilor, promovarea creativității și inovării, dezvoltarea competenței profesionale și aplicarea conceptului calității și eficienței sunt realități active în viața BȘ USARB, cu un impact pozitiv în comunitatea academică prin asigurarea bunelor condiții pentru informare și cercetare.

Mediile de comunicare online extind posibilitățile de acces la documente, mai ales în perioadele de criză, ele contribuind la diversificarea ofertelor informaționale ale Bibliotecii Științifice USARB. Valoarea unei biblioteci, indiferent de tipul acesteia, constă nu numai în diversitatea și bogăția colecțiilor sale, ci și în gradul de valorificare a potențialului lor informațional, întrucât misiunea oricărei biblioteci este de a face posibil accesul rapid și eficient al utilizatorilor la informații pe orice tip de suport.

Referințe bibliografice:

1. *Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994* [online] [citat 11.01.2021]. Disponibil: <https://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/mo/md/md046mo.pdf>
2. LAU, Jesus. *Linii directoare privind cultura informației și instruirea de-a lungul întregii vieți*. Chișinău: Gunivas, 2010. 64 p. ISBN 978-9975-4070-2-1.
3. OSOIANU, Vera. Biblioteca, COVID-19 și timpul polițelor de plătit. In: *Magazin Bibliologic*. 2020, nr. 3-4, pp. 4-8. ISSN 1857-1476.
4. OSOIANU, Vera. *Biblioteca în condițiile noii normalități: provocări, riscuri, oportunități* [online] [citat 11.02.2021]. Disponibil: http://moldlis.bnrm.md/bitstream/handle/123456789/1282/Osoianu_Biblioteca_NoileNormalita%C8%9Bi.pdf?sequence=1&isAllowed=y
5. OSOIANU, Vera. Paradigma bibliotecii în „noua realitate/normalitate” sau biblioteca la viitorul prezent. In: *Magazin Bibliologic*. 2020, nr. 3-4, pp. 37-41. ISSN 1857-1476.
6. ȚURCAN, Nelly, CHERADI, Natalia. Biblioteca universitară în spațiul corporativ informațional educațional. In: *Managementul resurselor electronice în bibliotecile din Moldova*. Chișinău: Dep. Ed.-Poligr. al ASEM, 2006, pp. 75-81. ISBN 978-9975-75-365-4.
7. VASILICA, Victoria. *Bibliotecile din Republica Moldova în perioada pandemiei: resurse și activități. Studiu sociologic* [online] [citat 09.04.2021]. Disponibil: <http://37.233.63.201/files/publicatii/MB%201-2%202021.pdf>